

A l'entorn de l'aigua s'ha desenvolupat tota una cultura popular destinada a endevinar la proximitat d'aquest gran esdeveniment que és l'aigua en èpoques d'escassetat. El pastor intueix la pluja pels moviments i el nerviosisme que experimenten els animals; el pagès pot desllorigar la seva imminent presència a través d'un determinat tipus de vent o bé mitjançant la flaire que en aquell moment tenen la terra o el bosc, o per la disposició dels astres. La transcendència de l'aigua queda ben palesa si tenim en compte tot aquest ventall d'usos i costums populars que l'envolten.

L'aigua ha estat i és imprescindible per al bon funcionament de les nostres comunitats.

el trobem relacionat també amb diferents rituals de guariment moral i físic. Així, pel cristianisme i l'hinduisme, l'aigua s'aplica en aquells rituals de pas en els quals el creient passa a una nova vida. A tall d'exemple, el bateig és una cerimònia que pretén el canvi moral de l'individu que ha d'encaminar la seva vida a la recerca del bé.

Aquesta imatge moral de l'aigua rep un tomb espectacular a mitjan segle XIX arran de la introducció i difusió del positivisme. A partir d'aleshores, l'aigua esdevé un element de regeneració física i moral.

Les cures termals d'aigües seran degudament classificades a partir de les seves propietats curatives, i els principals ronyons i fetges del país vindran a refugiar-se en aquests enigmàtics santuaris higiènics que són els balnearis. Tot aquell coneixement que la saviesa popular havia aplegat mitjançant l'experiència i la tradició esdevenen de sobte supersticions. Aquelles aigües que havien estat bones pels camps i pel bestiar, ara són bones pels ronyons; o aquelles altres que sempre s'havien emprat com a lleixiu, ara són bones per guarir el mal de la gota o del fetge.

Els nous corrents i tècniques mèdiques i sanitàries que arriben d'Europa tenen una forta incidència a Catalunya. Una de les manifestacions més il·lustratives d'aquest fenomen és la fallera que, a mitjan segle XIX i en les seves darreries, impulsa la construcció d'establiments destinats a la cura mitjançant les aigües termals. Els balnearis són instal·lats, per regla general, lluny de les grans ciutats, molt a prop de fonts i brolladors d'aigua acreditats per les seves propietats curatives. La coneixença d'aquestes aigües i les seves qualitats terapèutiques és fruit de fets casuals (com les cures de ferides de guerra) o dels designis divins. La gènesi de les aigües termals està envoltada d'una ràfega a voltes enigmàtica, i a voltes legendària que els metges positivistes atribueixen a la superstició i a la ignorància. La màgia i el romanticisme de la llegenda de les aigües, pròpia de la particular visió de les comunitats tradicionals, són bandejats per la fredor de les estadístiques científiques i pragmàtiques. La seriositat i l'ànim dels principals fetges i ronyons del país així ho demanava.

Un desig, una necessitat i una preocupació

L'aigua i la saviesa popular

L'aigua és un dels elements que per les seves característiques intrínseques i objectives és més difícil de classificar. Normalment definim les coses i els objectes que ens envolten en funció del color, el gust, la flaire, el tacte... Si descobrim un objecte desconegut i l'hem d'explicar a un altre, emprarem les diferents percepcions que ens han arribat a través dels sentits per tal de precisar-lo. L'aigua és un element que presenta moltes dificultats a l'hora de definir-la. Per un costat no té color, tampoc

té olor, i al capdavant el seu gust és d'allò més ambigu. Nogensmenys, quan arran d'una excursió o d'alguna visita en algun indret de la nostra geografia hem tastat l'aigua que brollava d'alguna font o que eixia esquerra d'algun esquet, qui més qui menys ha escoltat o ha fet comentaris sobre aquella aigua. Uns l'han trobada «dolça», altres «força», i fins i tot alguns l'han trobada «fluixa». L'aigua és l'element de la naturalesa més ambigu, però aquest fet no ha impedit que la saviesa popular l'hagi classificat convenientment

segons les seves característiques. Així, en gairebé totes les antigues comunitats tradicionals es comptava amb tot un raguizell d'aigües que acomplien una colla de funcions ben diferents. Hi havia una aigua bona per regar, una aigua bona per rentar la bugada, una altra bona per beure i per guarir els animals i les persones... Allò que pel químic és un líquid insípid, per a la saviesa popular és un element ple de sabors i matisos.

Ara bé, una gran part d'aquesta saviesa popular relacionada amb l'aigua s'ha anat esmunyint

de la nostra societat, sobretot arran l'empocament de les formes de vida tradicionals lligades al camp, al bosc i a la ramaderia.

L'aigua, també, és un element carregat de significats simbòlics, però a l'hora d'interpretar-los no podem deslligar-los mai del context socio-cultural en el qual s'inscriuen. L'aigua proporciona bones col·lites al pagès i assegura la supervivència dels seus ramats. És obvi, doncs, que sigui un element estretament vinculat als rituals de fertilitat.

Però l'aigua és un element que

CALDES DE MALAVELLA
C/. de la Cerdanya

PROMOU I CONSTRUEIX: **Vigas Massanet, S. L.**

CONTRACTISTES D'OBRES

c/. de Sils, 36 - Tel. 85 80 01

MAÇANET DE LA SELVA (La Selva)

Narcís Corres

PERRUQUERIA VIOLA

Pi. St. Esteve, 13

Tel. 47 01 33

CALDES DE MALAVELLA

Restaurant

LA BRASA

Ctra. Sta. Coloma, 21
RIUDARENES

Tel. 85 60 17
85 62 81

**Construccions
BOADAS, S.A.**

*Els desitja una
feliç festa major*

Crtra. Llagostera, 192 - Tel. 47 00 43 - CALDES DE MALAVELLA